

Marktconsultatiedocument

ten behoeve van het project Drentse Zonneroute
A37

Een samenwerking van de Provincie Drenthe, de gemeenten
Hoogeveen, Emmen en Coevorden, de netbeheerders Enexis B.V. en
N.V. RENDO, het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), Rijkswaterstaat (RWS) en
de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

10 mei 2022

Colofon

Uitgegeven door	Provincie Drenthe, Gemeente Hoogeveen, Gemeente Emmen, Gemeente Coevorden, Rijksvastgoedbedrijf, Rijkswaterstaat en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Enexis B.V. en N.V. RENDO.
Informatie	Tara Dekker Rijksvastgoedbedrijf
E-mail	postbus.rvb.drentsezonneroutea37@rijksoverheid.nl
Opmaak	
Datum	10 mei 2022
Status	Definitief
Versienummer	4.1

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Samenwerkende partners	5
1.3	Doel	6
1.4	Doelgroep van de marktconsultatie	7
1.5	Aanpak van de marktconsultatie op hoofdlijnen	7
2	Verloop van de marktconsultatie	8
2.1	Procedure	8
2.1.1	Planning	8
2.1.2	Bijeenkomst	8
2.1.3	Schriftelijke vragenronde	9
2.1.4	Afronding van de marktconsultatie	9
2.2	Overige bepalingen ten aanzien van de marktconsultatie	9
3	Projectinformatie	11
4	Schriftelijke vragenronde marktconsultatie	16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Deze marktconsultatie is bedoeld ter voorbereiding op de tenderprocedure van het project 'Drentse Zonneroute A37', voor het vinden van een geschikte toekomstige exploitant van een zonnepark langs rijksweg A37. De marktconsultatie is georganiseerd door de gezamenlijke initiatiefnemers van het project, namelijk: de Provincie Drenthe, de gemeenten Hoogeveen, Emmen en Coevorden, de netbeheerders Enexis B.V. en N.V. RENDO, het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), Rijkswaterstaat (RWS) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Het project Drentse Zonneroute A37 onderzoekt de mogelijkheden van zonne-energie langs de A37; een traject van 42 km tussen Hoogeveen en de Duitse grens. De brede middenberm, zijbermen, afslagen en knooppunten in beheer bij Rijkswaterstaat vormen het projectgebied. Op het traject kan naar verwachting ruim 176 megawatt aan zonne-energie worden opgewerkt. Om de Drentse Zonneroute A37 ruimtelijk mogelijk te maken is een Provinciaal Inpassingsplan¹ opgesteld, welke op 14 april 2022 is vastgesteld door Provinciale Staten en op 26 april 2022 is gepubliceerd.

Het projectteam Drentse Zonneroute A37 onderzoekt op dit moment onder meer:

- welke randvoorwaarden vanuit Rijkswaterstaat aan het medegebruik van de weg worden gesteld en hoe die te borgen;
- op welke wijze proces- en financiële participatie in de volgende projectfasen een vorm krijgen;
- welke voorbereidingen nodig zijn om het project te kunnen aansluiten op het elektriciteitsnet;
- op welke wijze de marktbenadering vorm moet krijgen.

Meer informatie over het project is te vinden in hoofdstuk 3.

De ambitie is om in 2024 te starten met de tenderprocedure voor het project. Opwekking van hernieuwbare energie op rijksgronden wordt door het Rijk mogelijk gemaakt door de gronden middels een zakelijk recht in gebruik te geven aan ontwikkelende partijen.

In het kader van de lopende inventarisaties, onderzoeken en de voorbereiding van de tender wordt deze marktconsultatie georganiseerd, waarbij de input van marktpartijen wordt gevraagd. Het projectteam Drentse Zonneroute A37 hecht grote waarde aan de ideeën en mening van marktpartijen en wil hen daarom vroegtijdig en actief betrekken.

¹ zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2022-4873.html

1.2 Samenwerkende partners

Provincie Drenthe

De provincie Drenthe heeft als ambitie in 2050 energieneutraal te zijn en wil een bijdrage leveren aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord en de RES Drenthe. Het project de Drentse Zonneroute A37 speelt daarin een voorname rol. De provincie streeft vanuit haar rol als bevoegd gezag voor het provinciaal inpassingsplan en bijbehorend beeldkwaliteitsplan naar een zorgvuldige inpassing van de zonneroute. Betrokkenheid van inwoners is hierbij een belangrijke voorwaarde.

Gemeente Hoogeveen

Duurzaamheid loopt in Hoogeveen als groene draad door alle programma's heen. Hoogeveen streeft naar ecologische, economische en sociale duurzaamheid. Hiervoor is een overgang naar een energieneutraal, klimaatbestendig en circulair Hoogeveen nodig. De doelstelling van de gemeente is om in 2040 een CO2 neutraal te zijn. De realisatie van de Drentse Zonneroute A37 moet daaraan een belangrijke bijdrage leveren.

Gemeente Emmen

De gemeente Emmen heeft de ambitie dat zij in 2050 een klimaat neutrale gemeente is en daarvoor in 2040 enkel nog duurzaam opgewekte energie wil gebruiken voor de woonomgeving. "De energietransitie zien wij als aanjager voor nieuwe, ruimtelijk-economische en sociale ontwikkelingen in onze regio". De Drentse Zonneroute A37 kan hieraan bijdragen.

Gemeente Coevorden

De gemeente Coevorden streeft met het programma Duurzaamheid naar een brede inzet van duurzame energie. De ambitie is om in 2040 in de woonomgeving niet meer afhankelijk te zijn van fossiele energiebronnen. De gemeente omarmt de opwekking van zonne-energie langs het tracé van de A37.

Samen met de gemeenten Hoogeveen en Emmen heeft de gemeente Coevorden de Drentse Zonneroute A37 op laten nemen in de RES Drenthe. Deze is door de drie gemeenteraden vastgesteld.

Enexis

Enexis Netbeheer is als regionale netbeheerder verantwoordelijk voor het aanleggen en onderhouden van het gas- en elektriciteitsnet in delen van Nederland, waaronder Drenthe. We werken aan het 'energiesysteem van de toekomst' en doen dat op efficiënte wijze. Vanuit onze taak en ambitie leveren we een actieve bijdrage aan de Drentse Zonneroute A37.

RENDO

RENDO wil als netbeheerder in Drenthe en Overijssel een actieve rol spelen als het gaat om de energietransitie van fossiele naar duurzame energiebronnen. RENDO is partner van haar aandeelhoudende gemeenten en wil haar netwerken en organisatie klaarmaken voor een nieuwe "energietoekomst". Vanuit die ambitie pakt RENDO een actieve rol om de aansluiting van de Drentse Zonneroute A37 op het elektriciteitsnet mogelijk te maken.

Rijkswaterstaat

RWS heeft de betreffende gronden in beheer ten behoeve van de uitoefening van (één van) haar primaire taken: het beheren en ontwikkelen van Rijkswegen. De gronden kunnen, rekening houdend met deze primaire functie, ingezet worden voor het opwekken van hernieuwbare energie. Rijkswaterstaat wil bijdragen aan de doelstellingen van het klimaatakkoord en de RES'en door waar mogelijk gronden in haar beheer beschikbaar te stellen voor de opwekking van hernieuwbare energie.

Rijksvastgoedbedrijf

De belangen van het Rijk als eigenaar van de gronden worden behartigd door het RVB. Het RVB is verantwoordelijk voor de privaatrechtelijke afhandeling na de tender². Meer informatie over het proces van gronduitgifte is te vinden op de [website](#) van het Rijksvastgoedbedrijf en op [Biedboek.nl](#).

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

RVO brengt in het project Drentse Zonneroute A37 inhoudelijke kennis in over (financiële) participatie, gebiedsontwikkeling, netinpassing, innovatie en subsidieregelingen. Met RWS en RVB werkt RVO samen in het Pilotprogramma Hernieuwbare Energie op Rijksvastgoed.

Pilotprogramma Hernieuwbare Energie op Rijksgrond

Het project Drentse Zonneroute A37 is onderdeel van het [pilotprogramma Hernieuwbare energie op Rijksgrond](#), een programma van RWS, RVB en RVO in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Doel van dit programma is om te leren hoe rijksgronden zo optimaal mogelijk kunnen worden ingezet voor de opwekking van hernieuwbare energie. Daarnaast geeft het Rijk door het beschikbaar stellen van areaal een belangrijke invulling aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord.

1.3 Doel

Het projectteam Drentse Zonneroute A37 heeft deze marktconsultatie gepubliceerd met als doel zoveel mogelijk marktpartijen te bereiken, te interesseren en te stimuleren tot meedenken.

Het doel van deze marktconsultatie is:

- Het project aan te kondigen en bekendheid onder potentieel geïnteresseerde marktpartijen te creëren;
- De voorgenomen projectaanpak en tenderstrategie toe te lichten en daarover input te vragen van marktpartijen;
- Het verkrijgen van inzicht in risico's, kansen en mitigerende maatregelen;
- De haalbaarheid van het project te toetsen en de kans van slagen te vergroten.

² Het is mogelijk dat de openbare tenderprocedure op Biedboek.nl en TenderNed wordt gepubliceerd.

1.4 Doelgroep van de marktconsultatie

De doelgroep van deze marktconsultatie bestaat uit marktpartijen die ervaring hebben met, of kennis hebben over, het ontwikkelen, financieren, exploiteren, bouwen en onderhouden van grootschalige zonneparken. Ook andere partijen die hierover informatie kunnen verschaffen worden uitgenodigd om aan de marktconsultatie deel te nemen.

Gelet op de raakvlakken tussen de zonneroute en de rijksweg A37 worden eveneens partijen uitgenodigd die ervaring hebben met, of kennis hebben over, het bouwen in verkeer en onderhouden van infrastructurele werken en specifiek rijkswegen.

Tenslotte worden lokale coöperatieve ontwikkelaars en hun adviseurs uitgenodigd vanwege het streven naar 50% lokaal eigenaarschap in dit project.

1.5 Aanpak van de marktconsultatie op hoofdlijnen

De marktconsultatie bestaat uit twee delen:

- een fysieke bijeenkomst waarin een presentatie wordt gegeven aan de aanwezigen en interactieve deelsessies plaatsvinden waarin wederzijds informatie wordt uitgewisseld;
- een schriftelijk deel, waarbij geïnteresseerde partijen wordt gevraagd de in de consultatie opgenomen vragen uit hoofdstuk 4 te beantwoorden. Deze schriftelijke ronde vindt plaats na de fysieke bijeenkomst.

De voertaal tijdens de marktconsultatie is Nederlands.

Hoofdstuk 2 van dit marktconsultatiedocument beschrijft de werkwijze en aanpak van de marktconsultatie in detail. Hoofdstuk 3 gaat nader in op de kenmerken van het project en de belangrijkste thema's die tijdens de marktconsultatie aan bod komen. In hoofdstuk 4 zijn de vragen en de procedure ten aanzien van de schriftelijke vragenronde opgenomen.

2 Verloop van de marktconsultatie

2.1 Procedure

2.1.1 Planning

De volgende planning wordt gehanteerd voor deze marktconsultatie:

	Datum en tijd
Publiceren Marktconsultatiedocument Biedboek.nl en TenderNed	10 mei 2022
Uiterste datum aanmelden bijeenkomst marktconsultatie	31 mei 2022
Bijeenkomst marktconsultatie	7 juni 2022 van 13:00-16:00 uur Inloop vanaf 12.00 uur met lunch. Opgave voor lunch vereist.
Indienen antwoorden schriftelijke vragenronde	14 juni 2022
Publiceren verslag marktconsultatie	5 juli 2022

Tabel 1: planning marktconsultatie

Belangstellenden kunnen aan bovenstaande planning geen rechten ontlelen.

2.1.2 Bijeenkomst

Het projectteam Drentse Zonneroute A37 verzorgt een bijeenkomst waarin met marktpartijen en overige geïnteresseerde partijen informatie zal worden gedeeld over het project. Onderdeel van deze bijeenkomst zijn vier interactieve deelsessies waarin wederzijds informatie uitgewisseld wordt. Voor de volgende thema's wordt een deelsessie georganiseerd:

- Provinciaal inpassingsplan en beeldkwaliteit
- Medegebruik en RWS-randvoorwaarden
- Participatie en lokaal eigendom
- Netinpassing

Tijdens de bijeenkomst kunt u zich voor deze sessies aanmelden. Voorafgaand aan de bijeenkomst wordt het programma toegestuurd.

De bijeenkomst wordt georganiseerd op **7 juni 2022** in het **Van der Valk Hotel Emmen, Verlengde Herendijk 50, 7833 JD Nieuw-Amsterdam**

Aanmelden hiervoor kan onder vermelding van naam, organisatie en functie via e-mail postbus.rvb.drentsezonnerouteA37@rijksoverheid.nl uiterlijk op 31 mei 2022. Vermeld hierbij in het onderwerp van uw mail: 'Aanmelding marktconsultatie Drentse Zonneroute A37'. Per organisatie kunnen slechts twee personen deelnemen. Graag bij uw aanmelding aangeven of u gebruik wenst te maken van het lunchbuffet

tussen 12:00 en 13:00 uur. U wordt verzocht u zo spoedig mogelijk (uiterlijk 31 mei) aan te melden zodat, bij grote belangstelling, eventueel een tweede sessie kan worden georganiseerd.

Degenen die zich aanmelden voor de bijeenkomst ontvangen enkele dagen voorafgaand aan de bijeenkomst het programma.

2.1.3 Schriftelijke vragenronde

Iedere geïnteresseerde partij die van mening is dat hij/zij een bijdrage kan leveren aan deze marktconsultatie, wordt uitgenodigd om de antwoorden op de vragen uit hoofdstuk 4 in te dienen. In hoofdstuk 4 wordt een nadere toelichting op de schriftelijke vragenronde gegeven en wordt uitgelegd op welke wijze de antwoorden kunnen worden ingediend.

2.1.4 Afronding van de marktconsultatie

Het projectteam zal de marktconsultatie afronden door een verslag hiervan te publiceren op Biedboek.nl en TenderNed, inclusief de gegeven presentaties en een lijst van deelnemende partijen. In het verslag zullen de naar het oordeel van het projectteam, belangrijkste conclusies van de marktconsultatie opgenomen worden.

In verband met dit verslag wijst het projectteam deelnemende partijen uitdrukkelijk op het volgende:

- Bovengenoemd verslag wordt openbaar gepubliceerd. Partijen verlenen toestemming aan het projectteam om hun beantwoording en andere door hen verstrekte informatie en/of gegevens te gebruiken in dit verslag;
- De beantwoording en andere informatie en/of gegevens zal/zullen geanonimiseerd in het verslag worden opgenomen;
- Het verslag bevat de conclusies zoals deze door het projectteam zijn verwoord. In het verslag zal wel gemeld worden dat het verslag de weergave van het projectteam behelst en dat dit niet noodzakelijkerwijs gedeeld wordt door de deelnemende partijen;
- Het projectteam Drentse Zonneroute A37 neemt geen specifieke verwijzingen naar deelnemers op in het verslag.

2.2 Overige bepalingen ten aanzien van de marktconsultatie

De marktconsultatie maakt geen onderdeel uit van de tenderprocedure. Om deelnemers aan de marktconsultatie niet in een bevoordeelde positie te brengen maakt het projectteam Drentse Zonneroute A37 de uitkomsten van de marktconsultatie openbaar. Het uitgangspunt is dat alle informatie die tijdens de marktconsultatie door het projectteam Drentse Zonneroute A37 wordt gedeeld, onderdeel uitmaakt van de tenderstukken.

Echter, informatie in deze marktconsultatie kan afwijken van informatie die later in het kader van een tenderprocedure wordt verstrekt. Aan de informatie die in het kader van de marktconsultatie wordt verstrekt kunnen geen rechten worden ontleend. De informatie is indicatief en enkel bedoeld om de kwaliteit van de marktconsultatie te verhogen. Indien deze informatie strijdig is met de informatie die later in het kader van een tenderprocedure wordt verstrekt, is de laatstgenoemde leidend.

Bij de tenderprocedure bestaat er geen onderscheid tussen partijen die al dan niet hebben deelgenomen aan de marktconsultatie.

Het projectteam Drentse Zonneroute A37 kent geen vergoeding toe aan deelnemers van de marktconsultatie.

3 Projectinformatie

Inleiding

In dit hoofdstuk is de voor de marktconsultatie relevante informatie over het project opgenomen. Allereerst worden de algemene kenmerken van het project gedeeld evenals de planning op hoofdlijnen, daarna worden de thema's van de vier deelsessies toegelicht. Waar mogelijk zijn links opgenomen naar reeds openbaar beschikbare documenten, bijvoorbeeld ten aanzien van de inpassing van de zonneroute. Per thema is aangegeven welke specifieke vragen in ieder geval terugkomen in de deelsessies. Het is de bedoeling dat we in de deelsessies in een open gesprek zoveel mogelijk ideeën, standpunten en meningen op tafel krijgen. Met als doel om uit eindelijk een haalbaar en realistisch project in de markt te zetten.

Project algemeen

Het projectteam Drentse Zonneroute A37 onderzoekt de mogelijkheden van zonne-energie langs de A37, op een traject van 42 km tussen Hoogeveen en de Duitse grens. De brede middenberm, zijbermen, afslagen en knooppunten in beheer bij Rijkswaterstaat maken onderdeel uit van het projectgebied. Het projectgebied bestaat uit ongeveer 207 hectare, waarvan naar verwachting op ongeveer 152 hectare zonnepanelen kunnen worden geplaatst.

Bij de inpassing langs de rijksweg is tijdens de verkenning en planfase door de samenwerkende partijen extra aandacht besteedt aan de landschappelijke inpassing en de vormgeving. Dit heeft geresulteerd in een beeldkwaliteitsplan dat onderdeel is van de planregels van het Provinciaal Inpassingsplan 'Drentse Zonneroute A37'.

Planning

Realisatie geleiderail (vangrail)

Vorbereiding realisatie	2022
Realisatie	2023

Netwerk

Gereguleerde deel Enexis (Veenoord)	2025/2026
Gereguleerde deel RENDO (Hoogeveen)	2026/2027

Realisatie zonnepanelen

Vorbereiden tender	2022/2023
Start tender	2024
Gunning	2024

Met deze planning streeft het projectteam ernaar dat de zonneroute bij openstelling direct aangesloten zou kunnen worden op het elektriciteitsnet. Naar verwachting is dit in 2027.

Deelsessie 1: Provinciaal inpassingsplan en beeldkwaliteitsplan

Om goed deel te kunnen nemen aan deze sessie is het belangrijk om het Esthetisch Programma van Eisen (EPvE), Provinciaal Inpassingsplan (PIP) en het Beeldkwaliteitsplan (BKP) te hebben gelezen. Via onderstaande links kunt u deze documenten downloaden:

- [Provinciaal Inpassingsplan en Beeldkwaliteitsplan](#)
Op de website ruimtelijkeplannen.nl is het inpassingsplan terug te vinden onder de IMRO-code: NL.IMRO.9922.IPDRENTSEZONNEROUTEA37.VA01.
- [Esthetisch Programma van Eisen, versie juni 2019](#)

Het EPvE is vertaald in het Beeldkwaliteitsplan. Deze laatste maakt onderdeel uit van de planregels van het Provinciaal Inpassingsplan. Het EPvE biedt duiding van het beeldkwaliteitsplan.

In deze deelsessie gaan we graag met u in gesprek over het PIP, BKP en EPvE. In een open gesprek horen we graag uw ideeën, meningen en standpunten over de mogelijkheden ten aanzien van de realisatie van de Drentse Zonneroute volgens de vastgestelde ruimtelijke kaders. Ook het onderwerp biodiversiteit zal in deze deelsessie een plek krijgen. Om u te prikkelen hebben we voor de sessie al een aantal vragen bedacht maar dagen u ook uit zelf met vragen te komen.

Deelsessie 2: Medegebruik en RWS-randvoorwaarden

Rijkswaterstaat is beheerder van de rijksweg A37. Een van haar taken is de doorstroming van het verkeer en de veiligheid op en langs de rijksweg te borgen. In deze deelsessie zullen we dieper ingaan op vragen rondom veiligheid, aanleg, en het beheer en onderhoud van de te bouwen zonneroute. De volgende onderwerpen zouden we graag met u willen bespreken:

(Verkeers-)Veiligheid

Veiligheid op en langs de rijkswegen is voor Rijkswaterstaat een van de speerpunten. Daarom willen wij graag met u van gedachten wisselen over hoe we dit het beste kunnen aanpakken bij deze zonneroute. Onderstaande vragen willen we u ter voorbereiding op deze deelsessie ten aanzien van (verkeers-)veiligheid vast meegeven:

- Hoe voorkomt men elektrocutie door de langs de rijksweg opgestelde zonnepanelen?
- Ingeval van een calamiteit (zowel op de rijksweg als in de zonneroute) moeten de hulpdiensten snel kunnen ingrijpen hoe kan men dat het beste organiseren? Wat voor een organisatie heeft u nodig om dit project de gevraagde veiligheid te kunnen borgen?
- Welke randvoorwaarden heeft u nodig om de (verkeers-)veiligheid op een goede manier te kunnen invullen in de verschillende fases van het project?

Aanleg

Tijdens de aanleg van het project is het belangrijk dat het verkeer op de A37 zo min mogelijk wordt hinder ondervindt van de bouwwerkzaamheden. Als Rijkswaterstaat hebben wij daar over nagedacht als Rijkswaterstaat, hierover willen wij graag met u in gesprek. Onderstaande vragen zullen in ieder geval aan bod komen:

- Hoeveel tijd verwacht u nodig te hebben voor de aanleg van de zonneroute?
- Zijn er keuzes m.b.t. vormgeving en kleurgebruik die die invloed kunnen hebben op de bouwtijd?
- Wat vindt u van de keuze om geleiderail (vangrail) vooraf aan te leggen?
- Welke andere risico's kunnen al worden geïdentificeerd voor de doorlooptijd van de aanleg van de zonneroute?

Beheer en Onderhoud

- Onze inschatting is dat de exploitatiefase van de zonneroute 25- 30 jaar betreft. Gedurende die periode zal beheer en onderhoud moeten worden uitgevoerd, zowel aan de zonneroute zelf als aan de geleiderail en de weg. Rijkswaterstaat ziet het liefste zo min mogelijk activiteiten langs de weg in het kadre van doorstroming en verkeersveiligheid. Over beheer en onderhoud willen we graag het volgende met u bespreken: Hoe zou u idealiter het beheer en onderhoud van de zonneroute organiseren?
- Hoe vaak per jaar moet u onderhoud doen aan de installaties/zonnepanelen?
- Welke ideeën heeft u om de hinder voor het verkeer tijdens onderhoudswerkzaamheden zo klein mogelijk te houden? Wat heeft u daarvoor nodig?
- Op (een deel van) de percelen waar de zonneroute is gepland lopen watergangen. Hoe zorgt u ervoor dat werking van de watergangen geborgd is?

Deelsessie 3: Participatie en lokaal eigendom

(Proces)participatie en lokaal eigendom krijgen binnen het project Drentse Zonneroute A37 een plek in de gunningscriteria. Lokale overheden werken momenteel samen met het Rijk aan de uitwerking hiervan. Een belangrijke basis hiervoor is een gezamenlijk participatiekader dat de gemeenten Hoogeveen, Coevorden en Emmen naar verwachting in het najaar van 2022 zullen vast stellen. In dit beleidskader krijgen de volgende punten een plek:

- Financiële participatie in de Zonneroute A37 wordt ingevuld volgens de definitie van 'lokaal eigendom' uit de RES Drenthe;
- Het streven naar 50% lokaal eigendom staat voorop;
- Lokaal eigendom wordt ingevuld door ontwikkelruimte beschikbaar te stellen aan de omgeving. Hiervoor wordt een ondergrens voor vastgesteld van minimaal 20%.;
- De aangeboden ontwikkelruimte is gelijk verdeeld over de drie betrokken gemeenten (in iedere gemeente wordt 1/3 van de ontwikkelruimte beschikbaar gesteld voor coöperatieve ontwikkeling);
- Het verwachte rendement van de aangeboden kavels wijkt niet af van het gemiddelde verwachte rendement van het totale project;
- De aangeboden ontwikkelruimte die door de omgeving niet kan worden ingevuld valt na een zekere termijn terug aan de ontwikkelaar aan wie het project gegund is. Inschrijvers dienen toe te zeggen dat zij in dat geval de aangeboden ontwikkelruimte zullen betrekken bij de ontwikkeling en exploitatie van het totale project en de netto jaarlijkse opbrengst (onder

af trek van financieringslasten, ontwikkel- en exploitatiekosten) van die kavels zullen storten in een Omgevingsfonds;

- Ten aanzien van procesparticipatie zullen voorwaarden worden gesteld, onder andere hoe omwonenden betrokken moeten worden bij de ontwikkeling van de zonneroute.

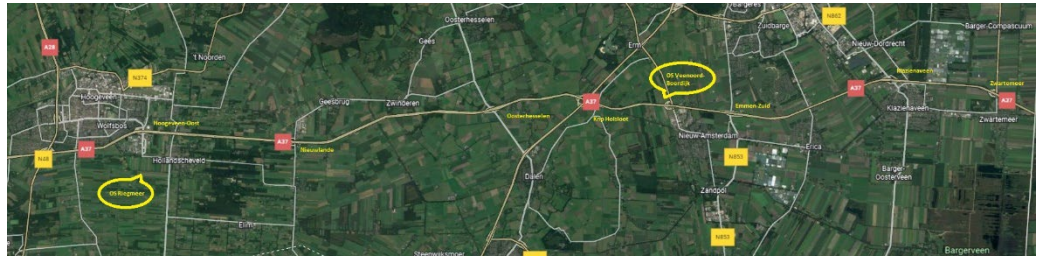
De exacte uitwerking van het beleidskader is afhankelijk van het lokale besluitvormingsproces. Voor bovenstaande uitgangspunten is draagvlak bij de betrokken wethouders.

Om mogelijk te maken dat een deel van het project in lokaal eigendom ontwikkeld en/of geëxploiteerd kan worden, investeren de betrokken overheden in de oprichting van een overkoepelende organisatie. Deze 'lokale overkoepelende coöperatie' dient lokale initiatieven aan zich te verbinden zodat zij als geheel en namens de gehele omgeving deel kunnen nemen aan het project om zo de doelstelling ten aanzien van lokaal eigendom te behalen. Het streven is dat deze organisatie voor de start van de tender is opgericht, zodat deze direct na de tender met de ontwikkelaar kan samenwerken. De invulling van deze samenwerking ligt bij de ontwikkelaar en de overkoepelende organisatie, van belang is dat hierbij in overeenstemming met het lokale beleidskader wordt gewerkt.

In deze deelsessie willen we met u in gesprek over deze opzet en uitgangspunten. We zijn benieuwd hoe u hier tegenaan kijkt en welke risico's u ziet. Ten aanzien van de samenwerking met een overkoepelende coöperatie zijn we benieuwd met welke samenwerkingsvormen u al ervaring heeft en hoe u zo'n samenwerking idealiter zou vormgeven. Welke aspecten spelen hierin rol? Ook procesparticipatie door de omgeving komt aan bod. Bij de vaststelling van het Provinciaal Inpassingsplan was veel aandacht voor procesparticipatie bij de inpassing en realisatie van de zonneroute, onder andere bij de vormgeving van de randen van de zonneroute.

Deelsessie 4: Netinpassing

De ontsluiting van de opgewekte energie van de Zonneroute A37 wordt gerealiseerd door twee geplande Hoogspanning/Middenspanning (HS/MS) stations. Dit betreft het Onderstation Veenoord-Boerdijk van Enexis, ten noorden van de afrit Veenoord van de A37 en het Onderstation Riegmeer van RENDO, ten zuiden van het industrieterrein Buitenvaart in Hoogeveen. De verwachte realisatie data van de Onderstations zijn respectievelijk begin 2026 en 2027. Om het gevraagde aansluitvermogen zo dicht mogelijk bij de Drentse Zonneroute A37 te brengen, zijn drie HS/MS klantaansluitingen gepland. De kabels van de Drentse Zonneroute A37 worden naar deze HS/MS klantaansluitingen langs de A37 gelegd en aangesloten.

Figuur 1: Kaart HS/MS aansluitingen, zie ook bijlage 1

In deze deelsessie willen we met u in gesprek over de wijze van ontsluiting van de Drentse Zonneroute A37, de realisatie en locaties van HS/MS klantaansluitingen en de uitvoering van kabeltracés langs de A37. Vragen over gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten en levergrenzen kunnen in deze deelsessie worden gesteld.

Aangezien veel aandacht is besteed aan de inpassing en beeldvorming van de Zonneroute A37 in de omgeving, zal in deze deelsessie aandacht worden besteed aan het ontwerp van de Middenspanning/Laagspanning (MS/LS) Substations en vragen wij uw zienswijze hierop. In overeenstemming met de Esthetisch Programma van Eisen dienen de MS/LS Substations een geïntegreerd geheel gaan vormen met het gehele ontwerp van de Drentse Zonneroute A37.

4 Schriftelijke vragenronde marktconsultatie

4.1 Proces beantwoording vragen

Naast de bijeenkomst op 7 juni bestaat deze marktconsultatie uit een schriftelijke vragenronde. De onderwerpen en uitdagingen uit de vragen, zoals opgenomen in paragraaf 4.2, komen tijdens de bijeenkomst aan bod. Deze vragen worden nu alvast met u gedeeld zodat u uw gedachten kunt vormen over het project en de uitdagingen, kansen en risico's. Daarnaast stellen wij u hiermee in de gelegenheid om tijdens de bijeenkomst verduidelijkende vragen te stellen. Als u van mening bent een inhoudelijke bijdrage te kunnen leveren aan de marktconsultatie, ontvangen wij graag uw schriftelijke antwoorden op de vragen die voor u relevant zijn door gebruik te maken van het format in **bijlage 2**. Het staat u vrij om in uw beantwoording ook vragen mee te nemen die genoemd zijn bij de specifieke thema's in hoofdstuk 3 van dit document.

U kunt uw reactie uiterlijk op **14 juni 2022** per mail indienen door een mail te sturen aan postbus.rvb.drentsezonnerouteA37@rijksoverheid.nl. Vermeld daarbij in het onderwerp van uw mail: 'Vragenronde marktconsultatie Drentse Zonneroute A37'.

Wij vragen u om de vragen en bijbehorende antwoorden op te nemen in een Word-document. In dit document dient u ook het volgende aan te geven:

- uw ervaring met zonneparken of andere vormen van duurzame energieopwekking en in welke hoedanigheid (leverancier, financier, exploitant, aannemer, etc.);
- uw ervaring met het bouwen en onderhouden van infrastructurele werken en in welke hoedanigheid;
- de reden waarom u geïnteresseerd bent in dit project en welke vragen of thema's voor u het meest relevant zijn.

4.2 Vragen

1. Door de provincie Drenthe en de 3 gemeenten zijn specifieke ruimtelijke beleidskaders voor de zonneroute opgenomen in een provinciaal inpassingsplan en bijbehorend beeldkwaliteitsplan. Kunt u aangeven in hoeverre deze voorwaarden voor het ontwerp u voldoende duidelijkheid geven over de eisen aan de Drentse Zonneroute A37 en de vormgeving?
2. Voor het project moet een groot aantal gekleurde zonnepanelen worden ingekocht. Welke kansen en risico's ziet u voor de haalbaarheid en leveringstermijnen hiervan?
3. Kunt u toelichten wat u een realistische doorlooptijd van gunning tot start bouw van de Drentse Zonneroute A37 vindt en hoeveel tijd u denkt nodig te hebben voor de bouw van het Drentse Zonneroute A37?
4. Zou u gehele het project in één keer realiseren of wenst u te faseren? Zo ja, kunt u dit nader uitleggen en welke fases zijn dan te onderscheiden?
5. Hoelang zou de looptijd van het contract ten minste moeten zijn en waarom?

6. Verwacht u dat de realisatie en exploitatie van de gehele Drentse Zonneroute A37 een aantrekkelijk of acceptabel rendement kan opleveren? Kunt u dit toelichten?
7. Welke optimalisaties ziet u om het rendement op het project te verhogen, binnen de nu bekende (ruimtelijke) kaders?
8. Ontwikkelaars sluiten bij zonneparken altijd verzekeringen af (diefstal panelen etc.). Hoe beoordeelt u de verzekeraarbaarheid van dit project op basis van de beschikbare informatie en welke aspecten spelen daarin mee?
9. Lokaal eigendom is een belangrijk onderdeel binnen het project. Hoe kijkt u aan tegen de gepresenteerde opzet? Welke risico's en kansen ziet u?
10. U heeft vernomen welke specifieke omstandigheden er gelden voor dit project. Welke kansen en bedreigingen ziet u?
11. Tot slot wat zou u ons mee willen geven om van dit project een gezamenlijk succes te maken?